
**UNA VIDA INDEPENDENT
I D'INCLUSIÓ EN LA
COMUNITAT
UN DRET A GARANTIR**

- Document de síntesi -

Juny 2023 Moviment Vida Independent Garraf

**“Un dret no és allò que algú t’ha de donar.
Un dret és allò que ningú t’ha de prendre”¹**

Assolir que les persones amb discapacitat i les persones amb trastorn de salut mental exerceixin com a ciutadans i ciutadanes amb drets i deures implica un procés de transformació social en el qual els diferents àmbits de l’activitat humana es desenvolupen en resposta a la diversitat de la seva població, identificant i eliminant les barreres que aquest entorn posa a l’exercici d’una ciutadania plena.

O dit en altres paraules: Cal convertir els drets en oportunitats que, en ser exercides, generin capacitats que empoderin.

DRET A UNA VIDA INDEPENDENT I D’INCLUSIÓ EN LA COMUNITAT

**(Article 19 de la Convenció sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat.
Desenvolupat a l’Observació General núm. 5 de 2017)**

Els Estats Parts en aquesta Convenció reconeixen el dret en igualtat de condicions de totes les persones amb discapacitat a viure en la comunitat, amb opcions iguals a les dels demés, i adoptaran mesures efectives i pertinents per a facilitar el ple gaudi d’aquest dret per a les persones amb discapacitat i la seva inclusió i participació en la comunitat, assegurant en especial que:

- a) Les persones amb discapacitat tinguin l’oportunitat d’escollir el seu lloc de residència i on i amb qui viure, en igualtat de condicions amb les demés i no es vegin obligades a viure d’acord a un sistema de vida específic;*
- b) Les persones amb discapacitat tinguin accés a una varietat de serveis d’assistència domiciliària, residencial i d’altres serveis de suport de la comunitat, inclosa l’assistència personal, que sigui necessària per a facilitar la seva existència i la seva inclusió en la comunitat i per a evitar el seu aïllament o separació d’aquesta;*
- c) Les instal·lacions i els serveis comunitaris per a la població en general estiguin a disposició, en igualtat de condicions, de les persones amb discapacitat i tinguin en compte les seves necessitats.*

L’article 19 de la Convenció de les Nacions Unides s’adreça a totes les persones amb discapacitat o/i amb trastorn de salut mental sense excepcions. També a aquelles amb grans necessitats de suport.

La Convenció va ser aprovada el 13 de desembre de 2006 per l’Assemblea de les Nacions Unides, i entra en vigor el 3 de maig de 2008.

---

¹ “Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la Ciutat” (2000). Ajuntament de Terrassa.

L'Estat Espanyol va ser dels primers països en signar-la i ratificar-la. També va signar i ratificar el Protocol Facultatiu de la Convenció.

La Unió Europea és la primera organització regional d'integració que la ratifica i passa a ser Part de la Convenció des del 22 de gener de 2011.

El dret a una vida independent i d'inclusió a la comunitat és un dret subjectiu que s'ha de garantir

DE QUÈ PARLEM?

El nostre equip de portaveus en primera persona explica què vol dir tenir dret a una vida independent i d'inclusió en la comunitat:

1. Poder decidir on i amb qui viure:

- Nosaltres decidim on volem viure.
- I decidim si volem viure sols o soles, en parella, o amb altres persones triades per nosaltres.
- Ningú no ens pot obligar a conviure amb persones que no hem triat.

2. Disposar de suports si els necessitem.

Les persones som diverses, igual que ho són les nostres necessitats i les nostres decisions. Per això podem necessitar diferents suports. Per exemple:

- Podem necessitar d'un "Suport humà": com per exemple l'assistent personal. Nosaltres decidim qui és el o la nostre assistent personal, què ha de fer, com ho ha de fer i quan ho ha de fer.
- Podem necessitar un "Suport instrumental": Com per exemple una cadira de rodes, pictogrames, audiòfons, etc.
- Podem necessitar un "Suport per prendre decisions" mitjançant assistència legal, cercle de suports, o d'altres.

3. Tenir garantida l'accessibilitat universal (auditiva, cognitiva, visual i física).

Hem de poder accedir a tots els serveis que s'ofereixen al públic i poder participar en tots els esdeveniments de la vida política i cultural.

EN RESUM:

Si disposem dels suports que necessitem podrem tenir **AUTONOMIA**.

Si podem decidir lliurement, podrem exercir la nostra **AUTODETERMINACIÓ**.

Si podem accedir als establiments, serveis i esdeveniments, i participar en la vida política i cultural podrem dir que la **INCLUSIÓ EN LA NOSTRA COMUNITAT** és una realitat.

Si tenim **AUTONOMIA + AUTODETERMINACIÓ + ACCESSIBILITAT** s'estarà GARANTINT el nostre DRET a UNA VIDA INDEPENDENT I D'INCLUSIÓ EN LA COMUNITAT

QUINA ÉS LA REALITAT?

A dia d'avui la immensa majoria de les persones amb discapacitat i de les persones amb trastorn de salut mental no poden escollir on volen viure ni amb qui. Ni tant sols poden imaginar que hi ha d'altres possibilitats diferents a viure tota la vida amb la família, o en un entorn institucional (pisos o centres residencials). I tenen el mateix dret a fer-ho que la resta de la població.

LES NOSTRES DEMANDES A LA GENERALITAT

Parlar de vida independent i d'inclusió en la comunitat és quelcom transversal que afecta diversitat d'àmbits i d'aspectes de la vida d'una persona i, en conseqüència, també de les àrees en que es pot estructurar l'administració pública.

En tots els temes que figuren a continuació la Generalitat en té competències i, per tant, la responsabilitat d'exercir-les per tal de promoure les oportunitats que permetin fer efectius els drets definits a la Convenció de les Nacions Unides que, cal recordar, té caràcter vinculant en tant l'Estat Espanyol la va ratificar.

En primer lloc hem volgut abordar aquells temes que són **requisits ineludibles** per poder garantir el dret a una vida independent i d'inclusió a la comunitat:

1. Disponibilitat econòmica
2. Accés a l'habitatge
3. Disponibilitat de suports
4. Accessibilitat universal visual, auditiva, cognitiva i física

A continuació hem formulat les nostres demandes al voltant de tres **condicions necessàries per adaptar el nostre sistema d'atenció als requeriments de la Convenció**:

5. Posta en marxa d'un "Pla de desinstitucionalització".
6. Canviar el model del sistema de finançament per implementar un model basat en "Pressupostos personals".
7. Revisar la Cartera de Serveis Socials de Catalunya.

I, per últim, hem volgut abordar dos temes que ens semblen d'**especial importància**:

8. Impulsar el desenvolupament tecnològic per facilitar la vida independent i la inclusió en la comunitat.
9. La formació del personal d'atenció a la ciutadania de les diferents administracions públiques per tal que adequin la seva pràctica al mandat de la Convenció i al paradigma que la impulsa.

1. DISPONIBILITAT ECONÒMICA

Resulta obvi que per poder viure de manera independent i inclusiva en la comunitat cal tenir una disponibilitat econòmica mínima suficient.

La realitat, però, ens indica que les persones amb discapacitat i les persones amb trastorn de salut mental pateixen un major risc de pobresa o d'exclusió social que la resta de la població. Així ho constata el Comitè Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat, la Comissió Europea², el Govern Espanyol³ i la mateixa Generalitat⁴.

Quina és la nostra realitat?:

- Molt baixa participació en el mercat laboral.
- Els ingressos per salari són significativament més baixos en la població amb discapacitat que en la població sense discapacitat.
- La taxa d'atur de les persones amb discapacitat és significativament superior en les persones amb discapacitat que en la resta de la població sense discapacitat.
- Tenir una discapacitat o un trastorn de salut mental és més car.
- Insuficient i inadequada protecció social.

Per això **DEMANEM**:

² "Estratègia europea sobre els drets de les persones amb discapacitat 2021 – 2030"

³ "Estratègia espanyola sobre discapacitat 2022 – 2030 per a l'accés i gaudi dels drets humans de les persones amb discapacitat"

⁴ "Promoció de l'autonomia i de l'atenció a les persones amb suport de llarga durada a l'entorn comunitari a Catalunya. Recomanacions per impulsar el nou model" (Juny 2021). Departament de Treball, Afers Socials i Famílies.

1.1. Greuge econòmic comparatiu

El greuge econòmic comparatiu és el cost addicional que comporta viure amb una discapacitat o/i un trastorn de salut mental en igualtat de condicions que les persones de l'entorn.

DEMANEM a la Generalitat:

- Realitzar un estudi sobre el greuge econòmic comparatiu a Catalunya de manera que puguem quantificar-lo per a cada tipologia de discapacitat i en funció del grau de necessitat de suport, tot considerant tant els costos directes com els indirectes o d'oportunitat.
- Aplicar els resultats a la tarifació social dels tributs, taxes i preus públics d'accés a bens i serveis públics de titularitat de la Generalitat i de la resta d'administracions públiques que no disposin encara d'aquests estudis, o que aquests no estiguin actualitzats.
- Actualitzar periòdicament l'estudi sobre el greuge econòmic comparatiu.
- Donar indicacions als propis Departaments i organismes vinculats a la Generalitat, així com a la resta d'administracions públiques, sobre com implementar els resultats per ajustar la tarifació social.

1.2. Inserció laboral

Tenim dret a *treballar, en igualtat de condicions amb les demés, inclòs el dret a guanyar-nos la vida mitjançant un treball lliurament escollit o acceptat en un mercat de treball i un entorn de treball oberts, inclusivament i accessibles per a les persones amb discapacitat.*

(Article 27 de la Convenció)

La participació actual de les persones amb discapacitat i les persones amb trastorn de salut mental al mercat de treball és totalment insuficient i molt per sota del grau de participació de la resta de la població en edat de treballar. *Les seves taxes d'activitat i ocupació són de només el 37,1% i el 28,5%, respectivament, més de 40 punts inferiors a les taxes de la població sense discapacitat⁵.*

Per això DEMANEM:

- Una **política activa i decidida que incorpori les persones amb discapacitat i les persones amb trastorn de salut mental al mercat de treball** en proporcions similars a la població sense discapacitat.
  - Cal una política d'ocupació que incentivi la incorporació al mercat de treball d'aquells sectors més discriminats actualment: les persones amb major necessitat de suport, les persones amb 45 o més anys, les persones amb menor nivell educatiu assolit, i el jovent.
  - Cal adoptar les mesures que siguin necessàries per reduir la taxa d'atur i la cronificació de l'atur. I la bretxa de gènere en l'accés al treball i en la remuneració que pateixen les dones amb discapacitat.

---

⁵ Informe d'abril de 2022 de l'Observatori del Treball i Model Productiu del Departament d'Empresa i Treball de la Generalitat. (OTMP)

- Cal eliminar l'Equip de Valoració i Orientació Laboral (EVO laboral) tal i com està definit actualment en ser contradictori amb la Convenció.
- Cal eliminar el requisit de dictamen favorable emès per l'EVO laboral per a poder accedir a l'administració pública. És contradictori amb la Convenció i no es demana per accedir al mercat ordinari de treball.
- Cal una **política activa que incrementi i prioritzi la inserció en el mercat ordinari de treball**, d'acord amb la Convenció i l'Observació General núm. 8.

La realitat, però, indica tot el contrari: *Set de cada deu contractes signats per persones amb discapacitat declarada han estat en centres especials de treball (CET) i només el 30% en el mercat ordinari.* (Dades 2021. Font: OTMP)

- Cal deixar de considerar els “enclavaments” com una forma d'inserció al mercat ordinari de treball i identificar-los com una modalitat de treball protegit.
- Cal impulsar de manera decidida les metodologies d'inserció laboral al mercat ordinari de treball de les persones amb discapacitat i de les persones amb trastorn de salut mental: Treball amb Suport, Mediació, etc.
- Cal major transparència en les dades sobre el finançament del treball protegit i de la inserció en el mercat ordinari de treball.
- **Garantir el compliment de les quotes de contractació mitjançant oferta pública de persones amb discapacitat i de les persones amb trastorn de salut mental per part de totes les administracions públiques.**
  - Introduir mecanismes de control del compliment dels percentatges establerts a la normativa legal.
  - Assegurar procediments adaptats en l'oferta pública adreçada a les persones amb discapacitat intel·lectual i del desenvolupament, i en l'assignació del lloc de treball.
  - Garantir que es proporcionarà un servei d'acompanyament mitjançant la metodologia de Treball amb Suport al llarg de la vida laboral de les persones amb discapacitat intel·lectual i del desenvolupament contractades mitjançant l'oferta pública.
  - Establir un període de prova de 3 mesos.
- **Contractar persones amb discapacitat mitjançant plans d'ocupació.**
- **La Generalitat no ha contractar empreses o entitats que incompleixin les obligacions previstes a la normativa legal vigent sobre integració laboral de les persones amb discapacitat i les persones amb trastorn de salut mental.**
- **En les licitacions incorporar criteris i condicions que afavoreixin les empreses i entitats que facin efectiva la inserció laboral** de les persones amb discapacitat i de les persones amb trastorn de salut mental.

- Els processos de licitació promoguts per la Generalitat han de complir els criteris d'accessibilitat universal.
- Reforçar els mecanismes d'inspecció i control de la quota de reserva de treballadors i treballadores amb discapacitat a l'hora d'atorgar ajuts públics.
- Preveure com donar una resposta adequada als processos d'envelliment de les persones amb discapacitat o/i trastorn de salut mental que ho requereixin.

1.3. La Renda Garantida de Ciutadania

DEMANEN a la Generalitat:

Utilitzar la Renda Garantida de Ciutadania com una de les mesures per reduir la desigualtat a causa dels dèficits i llacunes de protecció social de les persones amb discapacitat i les persones amb trastorns de salut mental.

Cal implementar les mesures que reclama la Comissió Europea per fer efectiu els drets definits a la Convenció:

- *Definir mesures per abordar encara més els dèficits i les llacunes de protecció social per a les persones amb discapacitat per reduir les desigualtats, en particular compensant els costos addicionals relacionats amb la discapacitat i l'elegibilitat per a les prestacions per discapacitat. ("Una Unió de la Igualtat: Estratègia europea sobre els drets de les persones amb discapacitat per a 2021-2030").*
- *Les persones amb discapacitat tenen dret a un ajut a la renda que garanteixi una vida digna, a serveis que els permetin participar al mercat laboral i en la societat, i a un entorn laboral adaptat a les seves necessitats. (Pilar Europeu de Drets Socials; Principi 17 "Inclusió de les persones amb discapacitat".)*

2. ACCÉS A L'HABITATGE

El dret a l'habitatge és un dret humà fonamental

Així està reconegut a nivell internacional: Declaració Universal de Drets Humans (Nacions Unides - 1948); Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals (Nova York - 1966); Convenció Internacional sobre els drets de les Persones amb Discapacitat (Nacions Unides 2006).

Així està reconegut a nivell de la Unió Europea: Carta Social Europea (1961) i reforçat a la Carta Social Europea revisada en 1996; Pilar Europeu de Drets Socials (2017); Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea (2000); Resolució del Parlament Europeu (21 gener 2021).

Quina és la realitat?

Un dels col·lectius més perjudicats que es troba en clara situació d'exclusió habitacional és el de les persones amb discapacitat i les persones amb trastorns de salut mental.

Per això **DEMANEM a la Generalitat que:**

Actuï de manera decidida i proactiva utilitzant tots els mecanismes que la legislació catalana i estatal posa al seu abast **per implementar mesures de discriminació positiva que permetin a les persones amb discapacitat i a les persones amb trastorn de salut mental fer efectiu el seu dret a l'habitatge.**

- **Cal ampliar el parc públic d'habitatges** assequibles i accessibles, suficients i adequats per a la població.
  - Impulsar directament la construcció de nous habitatges, o bé en col·laboració amb la iniciativa privada o amb la iniciativa de caràcter social.
  - Adquirir habitatge social en exercici del dret al tanteig i retracte en els supòsits definits a la normativa legal vigent.
- **Promoure activament que l'administració local actuï com a proveïdor de sòl i de promoció d'habitatges amb protecció.**

Una eina útil és vetllar perquè els municipis tinguin aprovat un "Pla local d'habitatge" com a requisit perquè puguin concertar polítiques d'habitatge amb la Generalitat que comportin que aquesta aporti recursos econòmics. (Article 14 de la Llei catalana del dret a l'Habitatge).

- **Avaluar la situació actual** dels municipis de més de 5.000 habitants sobre **l'obligació de disposar d'un 15% de parc d'habitatges destinats a polítiques socials** respecte del total d'habitatges principals **en un període que finalitza al desembre de 2027, i adoptar les mesures correctores que calguin.**
  - **Definir mesures d'acció positiva** per facilitar l'accés a l'habitatge de promoció pública de les persones amb discapacitat i les persones amb trastorn de salut mental.
    - Aplicar el greuge econòmic comparatiu en definir el tall d'ingressos per sobre del qual es queda exclòs o exclosa de poder sol·licitar habitatge de promoció pública.
    - Augmentar al 15% el percentatge de reserva a contingents especials en promocions d'iniciativa pública i promoure que l'administració local assumeixi aquest increment quan aquesta actuï com a promotora d'iniciativa directa.
    - Establir un percentatge de reserva del 8% per a persones amb discapacitat o/i trastorn de salut mental de qualsevol tipologia (3% per a persones amb mobilitat reduïda + 5% per a la resta de tipus de discapacitat).
- Cal garantir el dret de **totes** les persones amb discapacitat a accedir a l'habitatge, **sense exclusions** per raó del tipus de **discapacitat**. Contemplar només l'obligació d'una reserva per a persones amb mobilitat reduïda no inferior al 3% de pisos de promoció pública suposa per a la resta una discriminació flagrant i una vulneració dels seus drets.
- Evitar la creació de "guetos" en les adjudicacions d'habitatges de promoció oficial derivada d'una concentració excessiva en determinades zones de persones amb discapacitat o/i amb trastorn de salut mental.

- Assignar punts a les persones registrades com a sol·licitants d'habitatge de promoció pública pel fet de tenir una discapacitat o/i trastorn de salut mental acreditat.
- Facilitar que puguin sol·licitar habitatge de promoció pública les unitats de convivència voluntària entre persones unides per una amistat que volen viure juntes, però que no tenen lligams familiars o de parella.
- Fer accessible a la diversitat de persones amb discapacitat o/i trastorn de salut mental el procés de tramitació i recollida de la sol·licitud d'habitatge de promoció pública.
- **Definir mesures per a facilitar l'accés al mercat privat de lloguer**
  - Aplicar mesures d'intervenció administrativa per tal que els habitatges desocupats injustificadament s'incorporin al mercat immobiliari.
  - Proporcionar ajuts al lloguer (no subjectes a disponibilitat econòmica de la Generalitat).
  - Establir mecanismes de denúncia i sanció davant situacions o actes de discriminació pel fet de tenir una discapacitat o/i trastorn de salut mental.
  - Fer campanyes de sensibilització pública per desmuntar prejudicis que dificulten l'accés de les persones amb discapacitat al mercat privat de lloguer.
  - Potenciar un funcionament eficaç i eficient de les Borses d'Habitatge de Lloguer Social allà on estan implantades, i potenciar la seva existència als territoris on no n'hi hagi.
- **Assegurar l'accessibilitat universal en tota construcció d'obra nova**, tan pública com d'iniciativa privada, **i facilitar l'adaptació de l'edificació ja existent**, tant als edificis com a l'entorn i el transport.
- **Disposar d'informació accessible i transparent sobre les condicions d'accessibilitat dels habitatges i edificis**, tant d'iniciativa pública com privada.

La Llei estatal 12/2023 pel dret a l'habitatge així ho obliga.

- Garantir informació accessible i transparent en matèria d'accessibilitat del parc públic d'habitatge existent, del seu entorn i del transport.
- Exigir que les administracions de finques informin sobre les condicions d'accessibilitat dels habitatges en venda i en lloguer.
- Establir els mecanismes d'inspecció amb capacitat sancionadora davant l'incompliment d'aquestes obligacions.
- Garantir l'existència d'unitats especialitzades en denúncies interposades per la ciutadania davant d'incompliments de la normativa legal en matèria d'habitatge.
- **Incrementar la línia d'ajuts per a millorar l'accessibilitat de l'habitatge i dels espais comuns de l'edifici.** Es tracta d'incrementar la partida pressupostària destinada a millorar o fer accessible l'edifici i l'habitatge.

- **Oferir suport als serveis de mediació** en l'àmbit de l'habitatge i comunitaris **per abordar conflictes en les comunitats de veïns per temes d'adaptació dels espais comuns.**
- **Promoure i visibilitzar** iniciatives que innovin o aportin amb èxit **fórmules alternatives d'accés a l'habitatge.**

3. ELS SERVEIS DE SUPORT

En aquest capítol ens centrem en el suport humà, sense el qual moltes persones amb discapacitat o amb trastorn de salut mental no poden fer efectius els seus projectes de vida independent i d'inclusió en la comunitat. Així abordem:

- L'Assistència Personal
- L'Assistència (legal): en l'exercici de la capacitat jurídica
- Les xarxes comunitàries de suport formal i informal
- L'Oficina d'assessorament i suport en la comunicació al Comitè Internacional de les violacions dels drets de la Convenció (Protocol Facultatiu)

3.1. Assistència Personal

Consisteix a proporcionar un suport humà que és dirigit per la persona usuària per poder fer tot allò que vol i no pot per raó de la seva discapacitat. I és ella qui decideix i controla qui li presta el servei, què fa, com i quan ho ha de fer.

Tant el Comitè internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat, com la Comissió Europea i recentment el Govern Espanyol, destaquen la importància d'aquesta figura en la garantia del dret a una vida independent i d'inclusió en la comunitat recollit a l'article 19 de la Convenció.

L'Assistència Personal és un suport clau per poder fer realitat amb èxit els projectes de vida independent de moltes persones amb discapacitat.

És un DRET que CAL GARANTIR.

D'altra banda, les dades dels estudis realitzats són contundents: El servei d'assistència personal té un impacte social que triplica la inversió econòmica realitzada.

Per això **DEMANEM a la Generalitat:**

- **L'aprovació i la implementació aquest any 2023 del decret regulador de la prestació econòmica d'Assistència Personal a Catalunya, tot ampliant la intensitat i quantia en la línia ja anunciada a la consulta pública realitzada l'octubre de 2020.**

No podem ni volem esperar més.

- Aquest decret ha de garantir que tothom que ho vulgui pugui accedir a l'assistència personal sense discriminació per raó d'edat o de tipus de discapacitat o trastorn de salut mental. L'article 19 de la Convenció s'adreça a totes les persones amb discapacitat sense excepcions.

Cal donar compliment al que determinen les sentències del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (Sentència núm. 598 / 2012, de 15 d'octubre), i del Tribunal Suprem - Sala de lo Contenciós-Administratiu, Secció 4ª (Sentència de 2 de desembre de 2014).

- Aquest decret ha de garantir l'equitat entre les persones en funció del grau de suport requerit i respectant sempre la seva voluntat i preferències, també quan la persona amb discapacitat requereix de suports en la presa de decisions.
- Revisar el sistema actual d'homologació de les entitats i les empreses prestadores de l'Assistència Personal per tal de garantir que el presten d'acord amb el que estableix la Convenció i, particularment, l'Observació General núm. 5 que desenvolupa l'article 19.
- Definir els criteris de qualitat del servei i disposar d'un sistema de control i avaluació que comprovi que la prestació efectiva del servei és coherent amb els principis i requisits definits a la Convenció i l'Observació General núm. 5, amb capacitat correctora i sancionadora quan això no sigui així.
- Allargar el període d'habilitació provisional dels i de les assistents personals tant com calgui mentre es continua negociant al sí del "Consejo Territorial" d'àmbit estatal el tema de la formació que s'exigeix per poder exercir professionalment.
- Proporcionar la informació i formació necessàries a les persones professionals i nivells tècnics implicats sobre el significat i requisits de l'Assistència Personal, en tant comporta un canvi de mirada substancial respecte d'altres prestacions i serveis tradicionals.
- Promoure i recolzar experiències pilot que permetin reflexionar i ajustar l'assistència personal als requeriments dels diferents perfils i necessitats de les persones amb discapacitat, sense impedir o limitar mentre tant l'accés a la prestació.

3.2. Assistència (Legal): suport en l'exercici de la capacitat jurídica

Es tracta d'un acompanyament humà que dona suport a la persona amb discapacitat o/i amb trastorn de salut mental per a l'exercici de la seva capacitat jurídica. I s'aplica exclusivament en aquest àmbit.

DEMANEM a la Generalitat:

- L'aprovació i la implementació aquest 2023 de la Llei de reforma del Codi Civil de Catalunya per tal d'alinejar-lo amb el compliment del que estableix la Convenció sobre els drets de les persones amb discapacitat en matèria de capacitat jurídica.
- Assegurar que les notaries proporcionen l'assistència en l'exercici de la capacitat jurídica garantint els drets de la persona amb discapacitat d'acord al que estableix la Convenció.

- Canviar el sistema de subvenció pel de concertació en el finançament públic de l'assistència per via notarial.
- Desplegar els requisits de qualitat que es requeriran en la prestació de l'assistència (legal) per tal de garantir que el nou paper que s'atorga a les notaries, dins de les funcions que ja tenen atribuïdes, es porta a terme d'acord als drets definits per la Convenció i a la nova normativa legal vigent en matèria de capacitat jurídica.
- Establir mecanismes de seguiment i control de les pràctiques notariales en la prestació de l'assistència. Mecanismes que contemplin sancions en cas d'incompliments greus o reiterats.
- Establir un Conveni de Col·laboració amb el Consell General del Notariat per tal de proporcionar formació i informació a les notaries sobre la prestació d'assistència en la definició dels suports que es vulguin en cada cas, i sobre els requeriments per a poder emetre un "judici de consentiment", que no un "judici de capacitat".
- Assegurar que l'assistència (legal) proporcionada per les notaries s'exerceix disposant dels mitjans necessaris per tal que la persona amb discapacitat pugui manifestar la seva voluntat sobre qui i com vol que se li presti suport.
- **Cal que el Departament de Justícia posi en marxa les mesures necessàries per tal de garantir** que el personal de suport judicial i els operadors jurídics que puguin estar implicats en procediments judicials de **provisió d'assistència** actuen **d'acord amb la Convenció i la nova legislació civil en matèria de capacitat jurídica**.
  - Formació inicial i continuada.
  - Oferta pública: Incorporar al temari el dret de les persones amb discapacitat a l'igual reconeixement com a persones davant la llei i la seva translació al Codi Civil Català i a la legislació civil d'àmbit estatal
- **Assegurar que les actuals entitats de suport en l'exercici de la capacitat jurídica** de les persones amb discapacitat **proporcionen l'assistència (legal) fent efectius els drets de la Convenció**.

Cal evitar que la transformació d'entitats tutelars en entitats de suport acabi sent simplement un canvi de nom.

- Cal proporcionar mecanismes d'acompanyament.
- Cal garantir mecanismes de vigilància.
- Cal un procés de concertació exigent per tal de garantir que la transformació d'entitats tutelars en entitats de suport es porta a terme d'acord als drets definits per la Convenció i a la nova normativa legal vigent en matèria de capacitat jurídica.
- Cal que el procés de concertació a implementar aquest mes de juliol garanteixi de manera efectiva l'estabilitat de les entitats de suport.

- Assegurar que les entitats de suport proveeixen o disposen dels mitjans necessaris per tal que la persona amb discapacitat o/ i amb trastorn de salut mental pugui manifestar la seva voluntat, desitjos i preferències.
- Assegurar que les entitats de suport orienten l'assistència que proporcionen a facilitar, tant com depengui d'elles, el dret de les persones amb discapacitat o/i amb trastorn de salut mental a una vida independent i d'inclusió en la comunitat, en compliment de l'article 19 de la Convenció

3.3. Creació i foment de xarxes comunitàries de suport formal i informal

L'ésser humà és un ésser social per naturalesa. Es construeix en interacció amb els altres i, en tant que ésser social, necessita formar part de grups i entorns on obtenir, donar i compartir relacions d'afecte, suport, recursos, activitats, serveis, etc.

Per això **DEMANEM a la Generalitat:**

- **Crear un marc normatiu vinculant de treball en xarxa entre els sistemes social, educatiu, laboral i de salut.**
- **Definir estratègies de prevenció de la soledat no volguda i d'enfortiment de les xarxes relacionals mitjançant el desenvolupament d'arquitectures comunitàries solidàries de les cures.**
  - Promoure experiències de xarxes comunitàries més enllà de la coordinació entre serveis, i experiències de suport entre iguals.
  - Recolzar les entitats i les iniciatives que treballen per fer més inclusius els entorns ordinaris en la cultura, l'esport i l'oci.

3.4. Oficina de suport i assessorament per elevar al Comitè Internacional violacions dels drets de la Convenció (Protocol Facultatiu).

L'Estat Espanyol signa i ratifica tant la Convenció sobre els drets de les Persones amb Discapacitat com el seu **Protocol Facultatiu** pel qual es reconeix la competència del Comitè Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat per rebre i considerar les comunicacions presentades per persones o grups de persones subjectes a la seva jurisdicció, que al·leguin ser víctimes d'una violació per part d'aquest estat de qualsevol de les disposicions de la Convenció.

Però a Catalunya no existeix cap instància a través de la qual fer efectiu aquest Protocol Facultatiu. Per això **DEMANEM a la Generalitat:**

La posta en marxa amb finançament públic d'una Oficina de suport i assessorament a la ciutadania i a les entitats que vulguin comunicar al Comitè Internacional violacions dels drets de la Convenció, en compliment del Protocol Facultatiu ratificat per l'Estat Espanyol.

Una Oficina especialitzada, finançada amb pressupost públic i, per tant oberta a tota la ciutadania que s'hi adreci sigui a títol individual, grups de persones i també entitats cíviques, i amb autonomia en el desenvolupament de les seves funcions.

Funcions:

- Valorar quines vulneracions dels drets reconeguts a la Convenció són susceptibles de ser elevades al Comitè Internacional i s'ajusten als requeriments del Protocol Facultatiu. I, en cas de desestimació, orientar cap a quines instàncies catalanes o espanyoles pot ser pertinent presentar-les.
- Garantir una presentació dels fets amb una argumentació sòlida de manera que s'aportin tots els elements necessaris perquè el Comitè Internacional pugui emetre una valoració i no es perdi temps en requeriments de més informació.
- Garantir que es segueix el procediment adequat per tal que la seqüència de passos a donar i els aspectes formals no suposin un obstacle o comportin un endarreriment per tal que el Comitè Internacional emeti la seva valoració respecte de la situació presentada de violació dels drets de la Convenció.
- Assegurar que les valoracions emeses pel Comitè internacional arribin a totes les instàncies pertinents: Sindicatura de Greuges de Catalunya i figures equivalents a l'Estat Espanyol, Generalitat de Catalunya, i resta d'instàncies que es determinin.

4. ACCESSIBILITAT AUDITIVA, VISUAL, COGNITIVA I FÍSICA

Accessibilitat és el conjunt de condicions de comprensibilitat i usabilitat que han de complir l'entorn, els espais, els edificis, els serveis, els mitjans de transport, els processos, els productes, els instruments, els aparells, les eines, els dispositius, els mecanismes i els elements anàlegs perquè totes les persones els puguin emprar i en puguin gaudir amb seguretat i comoditat i de la manera més autònoma i natural possible.

L'accessibilitat és una condició prèvia per a que les persones amb discapacitat puguin viure de manera independent i participar plenament en la societat en igualtat de condicions.

Per això **demanem a la Generalitat:**

- **Aprovar i implementar el Codi d'Accessibilitat de Catalunya** compromès a la Llei 13/2014 de 30 d'octubre d'accessibilitat de Catalunya. Una regulació que, segons la llei, hauria d'haver entrat en vigor l'any 2016, i set anys després encara no està aprovat.
  - Incorporar al Codi d'Accessibilitat el que estableix la Llei 6/2022⁶ per a establir i regular l'accessibilitat cognitiva i les seves condicions d'exigència i aplicació.
  - Elaborar solucions tipus que s'apliquin amb caràcter universal.

⁶ Llei 6/2022, de 31 de març, de modificació del Text Refós de la Llei General de drets de les persones amb discapacitat i de la seva inclusió social aprovat pel Reial Decret Legislatiu 1/2013, de 29 de novembre, per a establir i regular l'accessibilitat cognitiva i les seves condicions d'exigència i aplicació

- Control i seguiment, amb capacitat sancionadora, de la implementació del Codi d'Accessibilitat
- **Garantir l'existència de Plans d'Accessibilitat i la seva actualització periòdica** tot garantint els continguts i el procés participatiu que estipula la llei al Capítol IX.
  - Demanem que tots els Plans d'accessibilitat contemplin la temporalitat que determina la llei.
  - Proporcionar orientació als departaments de la mateixa Generalitat que ho requereixin i a l'administració local i supramunicipal que ho demani en l'elaboració de plans d'accessibilitat i davant de dubtes d'interpretació de la normativa d'accessibilitat.
  - La Generalitat ha d'exercir la seva competència de control i seguiment, amb capacitat sancionadora quan s'escaigui, davant la inexistència de Plans d'Accessibilitat o quan aquests estiguin obsolets
- **Fer efectius els mecanismes d'avaluació de la implementació de la Llei d'Accessibilitat** que la mateixa norma estableix.
- **Exigir el compliment de condicions de disseny i accessibilitat en tots els productes, serveis o actuacions** objecte de contractació o ajuts públics per part de la Generalitat, així com per atorgar qualsevol llicència d'obra, concessió o subvenció.
- **Fomentar la investigació, desenvolupament i innovació i transferència de bones pràctiques en accessibilitat universal i disseny per a totes les persones** amb especial incidència en productes i serveis de suport.
- Posar en marxa una **xarxa territorial d'Oficines Catalanes d'Accessibilitat** en col·laboració amb els ens locals i supramunicipals, coordinada per una **Oficina Catalana d'Accessibilitat central**.
- **Proporcionar formació al personal d'atenció al públic.**
- **Definir un pla d'acció per eliminar les barreres d'actitud** que generen una situació discriminatòria per a les persones amb discapacitat o/i amb trastorn de salut mental.
- **Recordar que els ajustos raonables són un dret.**

Són aquelles mesures d'adequació físiques, socials i actitudinals que, d'una manera eficaç i pràctica i sense que comportin una càrrega desproporcionada, faciliten l'accessibilitat o la participació d'una persona amb discapacitat en igualtat de condicions que la resta de ciutadans i ciutadanes. (Llei catalana d'Accessibilitat; article. 3). Els ajustament raonables s'apliquen quan el disseny per a tothom i l'accessibilitat universal no són suficients per a adequar-se a les característiques d'una persona en concret.

- **Buscar l'acord parlamentari majoritari entre govern i oposició per tal d'assegurar que l'eliminació de les barreres existents i l'actualització periòdica dels Plans d'Accessibilitat no estigui supeditada als canvis de govern propis d'una societat democràtica.**

5. ALINEACIÓ DEL MODEL D'ATENCIÓ AMB ELS REQUERIMENTS DE LA CONVENCIO

Implementar la Convenció de les Nacions Unides comporta una transformació profunda dels sistemes d'atenció actuals.

El disseny del suport i l'acompanyament pel projecte vital de la persona és el pal de paller de tot el canvi que cal fer. El concepte de considerar la persona al centre ha de voler dir: que sigui ella qui decideixi com i on vol viure, que el pressupost s'assigni en funció de les intensitats de suport que requereixi, que compti amb una acció positiva per desenvolupar la seva trajectòria professional i d'aprenentatge, que el sistema s'orienti a empoderar les seves capacitats i a incentivar-ne l'auto-determinació i la participació en la comunitat⁷.

Aquesta és la clau per assentar les bases d'un nou model català orientat a que les persones puguin viure amb la màxima autonomia possible i que posi en valor el dret a decidir de les persones el seu projecte de vida, en compliment del que mana la Convenció sobre els drets de les persones amb Discapacitat.

En aquest capítol hem abordat tres temes que són clau en aquesta transformació:

- Pla de desinstitucionalització.
- Pressupostos Personals.
- Revisió de la Cartera de Serveis Socials.

5.1. Pla de desinstitucionalització.

La institucionalització és contrària a la Convenció i, especialment, amb l'article 19. Desinstitucionalitzar és un mandat de la Convenció.

Desinstitucionalitzar vol dir:

1. Convertir les institucions en serveis i suports en la comunitat, de manera que sortir d'una institució es faci de manera segura i personalitzada, en funció de les necessitats i preferències de cada persona.
2. Parlar de serveis i suports "en la comunitat" significa molt més que una ubicació. Es tracta d'afavorir comunitats inclusives. Comporta accions proactives per identificar i eliminar les barreres existents en aquella comunitat (arquitectòniques, actitudinals i en la comunicació), que dificulten o impedeixen la participació de les persones amb discapacitat o/i amb trastorn de salut mental. No implica l'obligatorietat de participar, sinó la garantia efectiva de poder-ho fer.

Partim d'una **premissa: No es pot desmantellar un sistema sense crear paral·lelament la seva alternativa.**

---

⁷ "Promoció de l'Autonomia i de l'Atenció a les persones amb suport de llarga durada a l'entorn comunitari a Catalunya. Recomanacions per impulsar el nou model" (juny 2021). Departament de Treball, Afers Socials i Famílies (Generalitat de Catalunya)

Per això **DEMANEM a la Generalitat:**

- **Crear les condicions necessàries per no institucionalitzar les persones amb discapacitat o/i amb trastorn de salut mental.** Això implica:
  - Oferir alternatives efectives de vida independent i d'inclusió en la comunitat.
  - Implementar i avaluar el Reial decret 888/2022, de 18 d'octubre, pel qual s'estableix el nou procediment per al reconeixement, declaració i qualificació del grau de discapacitat.
  - No construir noves institucions ni ampliar les places existents.

Des d'avui mateix cal evitar noves institucionalitzacions.

És evident que el salt d'un model a un altre no serà gens fàcil i generarà tensions, però és igualment obvi que no només és imprescindible sinó també ineludible. Cal iniciar ja aquest camí. **No podem, ni volem, esperar més.**

- **Iniciar ja el procés d'elaboració, aprovació i implementació d'un Pla de Desinstitucionalització** de les persones amb discapacitat o/i amb trastorn de salut mental.
  - Cal un lideratge clar i ferm.
  - Cal buscar l'acord més ampli possible també amb altres partits de l'arc parlamentari català en tant aquest Pla serà progressiu i implicarà varis anys i, per tant, cavalcarà al menys entre dos mandats.
  - Ha d'estar suficientment finançat.
  - Ha d'incloure sistemes de seguiment, monitorització i avaluació del Pla de Desinstitucionalització i dels impactes obtinguts.
  - Ha de garantir la provisió de serveis de suport en la comunitat.
  - Ha d'impulsar de manera proactiva comunitats inclusives col·laborant estretament amb les administracions local i comarcal, i generant aliances amb agents comunitaris.
  - Ha de garantir Plans personalitzats de desinstitucionalització.
  - Iniciar la implementació del Pla de desinstitucionalització amb les persones que expressin la seva voluntat de sortir de l'entorn institucional per emprendre un projecte de vida independent amb els suports que necessiti
- **Promoure la implicació de les mateixes persones amb discapacitat o/i amb trastorn de salut mental, de les famílies i de les entitats**

5.2. Pressupostos personals.

La Convenció posa la persona amb discapacitat o/i amb trastorn de salut mental al centre. Això comporta la transformació del sistema actual de finançament pel d'assignació de pressupostos personals.

Pressupost Personal entès com aquell sistema adreçat a les persones amb discapacitat o/i amb trastorn de salut mental que necessiten suport, cura o atenció de llarga durada, que permet que sigui la pròpia persona qui decideixi quins serveis vol rebre i com els vol rebre, d'acord amb un Pressupost Personal que se li assigna i que la pròpia persona pot decidir com gastar.

DEMANEM a la Generalitat:

- **Transformar el model actual del sistema de finançament** dels suports i recursos adreçats a les persones amb discapacitat o/i amb trastorn de salut mental, **pel d'assignació de pressupostos personals nominals.**
- **Verificar que el nou sistema d'avaluació de necessitats de suport dona els resultats desitjats en línia amb el mandat de la Convenció i de la OMS.** (Reial decret 888/2022, de 18 d'octubre, pel qual s'estableix el nou procediment per al reconeixement, declaració i qualificació del grau de discapacitat)
- **Dissenyar un Pla Personalitzat i uns procediments d'assignació de recursos i serveis** que s'adaptin de manera àgil a l'evolució de la situació, i que estiguin **orientats en funció de la voluntat i preferències de la persona amb discapacitat o/i amb trastorn de salut mental**

5.3. La Cartera de Serveis Socials de Catalunya

Hem estructurat les nostres demandes en dos blocs:

- Demandes globals.
- Demandes respecte determinats serveis.

Demandes globals

- **Adequar la Cartera de Serveis Socials de Catalunya al mandat de la Convenció sobre els drets de les Persones amb Discapacitat.**

Estem davant un moment històric en el qual cal impulsar el trànsit d'un model de cura institucionalitzat i assistencial per nous models comunitaris i de proximitat, que contribueixin a models de vida escollits i no imposats.

- **Assolir la plena integració dels sistemes de salut i de serveis socials** per tal de garantir un suport adaptat a cada persona quan requereixi de l'atenció integrada de tots dos sistemes.
  - Posta en marxa de l'Agència d'Atenció Integrada Social i Sanitària.

- Que l'atenció proporcionada respecti el projecte vital, la voluntat i preferències de les persones amb discapacitat o/i amb trastorn de salut mental.
- Que l'actualització de la Cartera de Serveis Socials ja incorpori els serveis adscrits a l'Agència Integrada Social i Sanitària.
- **Transformar el sistema actual de finançament mitjançant concertació pel de pressupostos personals** directament assignats a les persones amb discapacitat o/i amb trastorn de salut mental.
- **Les prestacions vinculades a l'exercici del dret a una vida independent i d'inclusió en la comunitat han d'estar reconegudes** a la nova Cartera de Serveis Socials **com un dret subjectiu que cal garantir.**
- **Desestimar el copagament dels serveis i prestacions** dirigides a les persones amb discapacitat i/o amb trastorn de salut mental **per fer possible una vida independent i d'inclusió en la comunitat.**
- **Incorporar l'obligatorietat d'auditories independents** sobre la qualitat dels serveis en matèria de drets humans i dels drets definits a la Convenció.
- **Incorporar l'obligatorietat que les persones professionals tinguin formació en drets humans i en drets de les persones amb discapacitat i les persones amb trastorns de salut mental.**
- **Posar en marxa "la finestra única"** que assessori les persones amb discapacitat o/i amb trastorn de salut mental, les famílies, i a les persones professionals dels diferents sistemes de benestar.
- **Participació del Moviment Vida Independent Garraf en la consulta als agents socials del sector per a l'actualització de la Cartera de Serveis Socials**

Demandes respecte determinats serveis

- **Situar l'Assistència Personal com un servei i una prestació claus per fomentar l'autonomia de les persones amb discapacitat i amb trastorn de salut mental, i fer possible una vida independent i d'inclusió en la comunitat.**
  - Fer de l'Assistència Personal un dret garantit.
  - Eliminar la duplictat actual amb el Servei de Suport a l'Autonomia a la pròpia llar.
- **Avançar cap a la desinstitucionalització en compliment del mandat de la Convenció.**
  - No construir noves institucions ni ampliar les places existents.
  - Evitar noves institucionalitzacions.

- Facilitar la desinstitucionalització de les persones que ho vulguin i que, amb els suports disponibles en la comunitat, puguin tenir una alternativa viable a continuar institucionalitzades.
- Replantejar els serveis d'acolliment residencial preveient un període de transició fins a l'assoliment del mandat de desinstitucionalització de la Convenció.
- **Adequar els serveis d'orientació i valoració al mandat de la Convenció sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat.**
  - Implementar i avaluar el Reial decret 888/2022, de 18 d'octubre, pel qual s'estableix el nou procediment per al reconeixement, declaració i qualificació del grau de discapacitat.
  - Eliminar l'Equip de Valoració i Orientació Laboral (EVO laboral) tal i com està definit actualment en ser contradictori amb la Convenció.
- **Incorporar prestacions econòmiques per facilitar l'accés a l'habitatge** de les persones amb discapacitat o/i amb trastorn de salut mental.
- **Millorar la detecció i la derivació als serveis d'atenció en situacions de violència masclista i als Serveis d'Informació i Atenció a la Dona (SIAD), així com assegurar l'accessibilitat visual, auditiva, cognitiva i física d'aquests serveis** per a les persones amb discapacitat o/i amb trastorns de salut mental.

6. EINES CLAU PER AFAVORIR LA VIDA INDEPENDENT I D'INCLUSIÓ EN LA COMUNITAT

Ens referim a dos temes importants:

- El desenvolupament tecnològic.
- La formació del personal de l'administració pública implicat en fer efectius els drets definits a la Convenció de les Nacions Unides.

6.1. Desenvolupament tecnològic al servei de la vida independent i d'inclusió en la comunitat

Parlem de domòtica + Internet de les coses (IOT), ajuts tècnics, robòtica, tecnologia aplicada a la detecció precoç de circumstàncies de vulnerabilitat i de risc de fragilitat, o a facilitar la inserció laboral de persones amb discapacitat al mercat ordinari de treball, a l'accessibilitat al transport públic, etc.

És evident la utilitat del desenvolupament tecnològic per facilitar la vida independent i d'inclusió en la comunitat de les persones amb discapacitat o amb trastorn de salut mental.

DEMANEM a la Generalitat:

- **Promoure i recolzar la recerca tecnològica orientada a facilitar la vida independent i d'inclusió en la comunitat**
  - Aportant pressupost propi, a més del que pugui provenir de fons públics europeus i estatals i/o privats.
  - Establint aliances a nivell estatal, europeu i/o internacional en innovació tecnològica amb aquesta finalitat.
  - Facilitant i promovent la realització de proves pilot amb la col·laboració de les entitats de l'àmbit de la discapacitat i de la salut mental, i amb la participació directa de les persones amb discapacitat o/i amb trastorns de salut mental.
  - Promovent i recolzant la implicació i col·laboració de les administracions local i comarcal.
- **Revisar els criteris públics d'accés als ajuts tècnics que faciliten viure de manera independent i inclusiva en la comunitat**

6.2. Formació al personal de l'administració pública per tal de fer efectius els drets definits a la Convenció

La formació és una eina clau per promoure de manera proactiva que les persones amb discapacitat o/i amb trastorn de salut mental puguin veure garantits els seus drets per part de les institucions públiques, el sector privat, la ciutadania organitzada i la societat en general. En aquest context, la formació és una eina necessària per, entre d'altres:

- Incidir en les actituds i la mirada.
- Facilitar coneixements, eines i informació.
- Desenvolupar determinades habilitats.

Per això, **DEMANEM a la Generalitat:**

- **Garantir la formació de tot el personal que treballa a, o per a, l'Administració Pública i que estigui implicat en fer efectius els drets de les persones amb discapacitat i de les persones amb trastorn de salut mental.**
  - Instar els diferents Departaments de la Generalitat a incorporar aquesta formació als seus Plans de formació contínua del personal tant d'atenció a la ciutadania, com personal tècnic, de comunicació i de planificació o altres que es defineixi com a població diana.
  - Incloure aquesta formació en els Contractes Programa entre el Departament de Drets Socials de la Generalitat i els ens locals.
  - Incorporar la formació que sigui pertinent en el context dels convenis de col·laboració amb entitats sense ànim de lucre i en les bases de les subvencions i ajuts amb fons públics
- **Incloure una formació bàsica sobre els drets de les persones amb discapacitat als "Plans d'acollida de nous treballadors i treballadores".**

